

VISIE OP TOETSING EN EXAMINERING CSG COMENIUS ESDOORN

Visie op toetsing en examinering CSG Comenius Esdoorn

In de visie van de Esdoorn staat dat we in ons onderwijs op evenwichtige wijze aandacht aan kwalificatie, socialisatie en subjectificatie willen besteden. Dit willen wij ook in onze toetsing en examinering tot uitdrukking brengen.

Wij geven in dit document antwoord op vier vragen, waarbij steeds de verbinding wordt gelegd met de schoolvisie:

1. Waarom toetsen wij? (het concept)
2. Wat toetsen wij? (de inhoud)
3. Hoe toetsen wij? (het proces)
4. Hoe borgen wij? (de kwaliteitsborging)

Waarom toetsen wij?

De Esdoorn wil via kwalitatief goede toetsing zorgen dat de leerlingen actief worden betrokken bij hun eigen leerproces. Ze krijgen inzicht in hun eigen ontwikkeling en kunnen hier zelf sturing aan geven, waarmee het eigenaarschap wordt versterkt. De toetsing geeft de docent inzicht over de effectiviteit van zijn lessen en is een middel om bij te sturen. Wij zien toetsen als middel voor het ondersteunen en bevorderen van ontwikkeling van leerlingen. Tot slot kunnen de ouders de voortgang van hun kind volgen. Een kwalitatief goede toetsing leidt dus tot betrouwbare informatie van de studievoortgang van de leerlingen en biedt daarmee kwalitatief goede input voor de kwaliteitszorg van de school.

De functie van toetsen op onze school is zowel summatief als formatief. Summatieve toetsen hebben een afsluitend karakter en bepalen uiteindelijk of de leerlingen het inderdaad 'kunnen'. Formatieve evaluatie wordt ingezet om het leerproces te begeleiden en de leerlingen te laten zien: 'Kan ik het al?' Kortom: wij zetten formatief evalueren in om het leren van leerlingen te versterken en hen actief te betrekken bij het leerproces door feedup, feedback en feedforward. Tussen formatieve en summatieve evaluatie wordt een goede balans aangebracht.

Door kwalitatief goed te toetsen laten we zien dat onze leerlingen aan de kerndoelen en het eindniveau van de landelijke examenprogramma's voldoen, welke zichtbaar zijn in het Programma van Toetsing Onderbouw (PTO) en het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Onze schoolexamens worden waar mogelijk in het afsluitende leerjaar aangeboden en zijn gebaseerd op wat minimaal in het schoolexamen getoetst moet worden. Gekeken naar wat in het schoolexamen getoetst mag worden, maakt elke vaksectie daarin een eigen bewuste keuze. Het PTA bestaat enkel uit summatieve, afsluitende toetsen. Het PTO en PTA worden jaarlijks geëvalueerd en waar nodig aangepast. Met kwalitatief goede toetsen die valide en betrouwbaar zijn, willen wij duidelijk in beeld brengen voor zowel de leerling, de ouders/verzorgers als de school waar de leerling staat, zodat hij een passende stap in zijn huidige ontwikkeling kan zetten en er uiteindelijk een goede aansluiting op het vervolgonderwijs is.

Wat toetsen wij?

We toetsen vakkennis, maar ook de ontwikkeling van algemene vaardigheden. Zo beoordelen wij onder andere zelfstandigheid, verantwoordelijkheid nemen en samenwerking. De ontwikkeling van de LOB-competenties wordt zichtbaar binnen het loopbaandossier van de leerling dat terug te vinden is in het LOB-PTA.

Wij toetsen in het PTA minimaal op basis van wat er in de eindtermen getoetst 'moet' worden. In het PTO toetsen we minimaal de voorgeschreven kerndoelen. Wij maken zelf de keuze hoe wij dit in het schooleigen karakter passen en houden hierbij rekening met socialisatie en subjectificatie. Wij zien

dit binnen onze toetsen terug in de variatie van toetsvormen en door een toenemende keuzevrijheid binnen deze verschillende toetsvormen. De leerling leert hierdoor wie hij is, wat hij kan en wat hij wil. Ook kiest Comenius Esdoorn voor opname van de maatschappelijke stage in het schoolexamen en krijgen leerlingen binnen hun profielwerkstuk keuzevrijheid om voor hen interessante vraagstukken te onderzoeken.

In ons SE worden met name die onderdelen getoetst die niet in het CE beoordeeld (kunnen) worden. De docent kan beargumenteren waarom zij de bewuste keuzes voor die toetsen binnen het PTA hebben gemaakt in hun vakwerkplan.

Hoe toetsen wij?

Wij toetsen alleen functioneel in aanraking met de leerdoelen, dus niet als stok achter de deur. Wij werken met een beperkt aantal cijfers¹ per vak om het eindniveau van een leerling te bepalen. Dit is mogelijk doordat wij werken met formatieve evaluatie om leerlingen zicht te geven op hun ontwikkeling. Leerlingen worden hierdoor eigenaar van hun leerproces. Door het aantal cijfers te beperken, zorgen wij ervoor dat het PTO en het PTA haalbaar is en de kwaliteit wordt gewaarborgd. Door een eenduidig PTO en PTA op te stellen is het voor leerlingen (en ouders) vooraf duidelijk wat er van ze wordt verwacht.

Wij bieden voldoende variatie in toetsvormen aan, passend bij de te beoordelen leerdoelen. Op deze manier sluiten we aan bij de behoeftes en het leerproces van onze leerlingen. Daarnaast bieden we verschillende manieren van toetsing aan zoals presentaties, projecten, debatten, etc. Verder vinden we het belangrijk om niet alleen bij toetsing te kijken naar vakinhoud, maar ook naar loopbaancompetenties. Dit laten we terugkomen in het LOB-portfolio.

Een bijkomend voordeel van de variatie in toetsvormen is de aansluiting op de principes van het Persoonlijk leren. Leerlingen krijgen op deze manier de mogelijkheid om optimaal te laten zien wat ze kunnen. We nemen geen genoegen met een 'one-size-fits-all aanpak'. Hierdoor krijgt iedere leerling de mogelijkheid om zijn talenten te ontwikkelen binnen deze manier van toetsing.

Hoe borgen wij de kwaliteit?

Kwaliteit van examinering is de verantwoordelijkheid van alle medewerkers van de Esdoorn. Onze kwaliteit kenmerkt zich door ons voor elkaar open te stellen, door elkaar van feedback te voorzien, door van elkaar te leren en door met elkaar samen te werken. Waar deskundigheid ontbreekt, wordt deze bevordering gefaciliteerd door de schoolleiding. Elke PTA-toets wordt opgesteld volgens het 'vierogenprincipe'; de overige toetsen waar mogelijk.

De examenprocessen en de gebruikte instrumenten hierbinnen zijn voor alle vakgroepen op onze school zoveel mogelijk gestandaardiseerd. De vrijheid van de vakgroepen ligt op het niveau van de inhoud van toetsing en de opbouw van het PTA. Onze administratieve organisatie is flexibel ingericht, wordt jaarlijks geëvalueerd en afgestemd op de gemaakte keuzes binnen het examineringsproces. De verantwoordelijkheid voor het bijhouden van de administratie ligt bij de vaksecties. Alle betrokkenen evalueren jaarlijks hun PTA en bijhorende toetsen a.d.h.v. een checklist aangeleverd door de examensecretaris en de toetsexpert. Zij ondersteunen de vaksecties waar dat mogelijk is en rapporteren eventuele calamiteiten tijdig bij de teamleiders.

Deskundigheidsbevordering wordt zoals gezegd gefaciliteerd. Binnen elke vakgroep is er iemand aanspreekpunt voor de kwaliteit van de toetsen. Er wordt binnen elke vakgroep een toetsexpert opgeleid. De toetsexperts komen periodiek samen voor overleg en zetten samen met de examensecretaris de kwaliteitscyclus binnen de vakgroep uit.

¹ Zie Toetsprotocol (bijlage 1)

Bijlage 1: Toetsprotocol

Inleiding

Dit toetsprotocol is opgesteld in overeenstemming met de visie op toetsing en examinering voor Comenius Esdoorn. In dit protocol zijn de rechten en plichten van leerlingen en docenten omtrent toetsen vastgelegd. Dit protocol treedt in werking op 1 oktober 2023. Naast dit toetsprotocol is er een Programma van Toetsing Onderbouw (PTO), een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en het Examenreglement cvo-nwf Esdoorn en Forum 2023-2024. Deze programma's, het examenreglement en dit protocol zijn op elkaar afgestemd. Mocht dat niet zo zijn, dan gaan de toetsprogramma's voor. Het volledige team is verantwoordelijk voor de correcte handhaving van dit protocol.

1. Het opgeven van toetsmomenten

De datum en de inhoud van toetsen moeten minimaal een week van te voren klassikaal en door registratie in Magister worden opgegeven. De eerste dag na een vakantie wordt er geen toets ingepland. Als een praktische opdracht (PO) wordt opgegeven, moet het voor de leerling duidelijk zijn:

- hoe de opdracht er inhoudelijk uitziet;
- hoe de rubric eruit ziet;
- wat de uiterlijke inleverdatum is.

2. Voorbereiding en inhoud

De stof van de toets wordt in de lessen voorafgaand aan de toets voorbereid. De docent toetst de opgegeven vakkennis en vaardigheden. Het moet voor de leerlingen te allen tijde duidelijk zijn wat er van hen verwacht wordt tijdens de toets.

3. Aantal versies

Van elke toets worden minimaal twee versies gemaakt. De leerling die een toets inhaalt, heeft een andere versie dan de eerste toets die tijdens de les is gebruikt.

4. Nakijken van toetsen

De docent zorgt ervoor dat de gemaakte toetsen binnen twee schoolweken zijn nagekeken en het resultaat is ingevoerd in Magister. In overleg met de teamleider kan in bijzondere gevallen van deze termijn afgeweken worden. Dit geldt ook voor het inhaalwerk en de herkansingen.

5. Bespreken en meegeven van toetsen

Elke toets wordt met de leerlingen nabesproken. Leerlingen hebben het recht om gemaakte toetsen in te zien. Zo worden leerlingen actief betrokken bij hun eigen leerproces en krijgen ze inzicht in hun eigen ontwikkeling, waarmee het eigenaarschap wordt versterkt. Rapporttoetsen mogen naar eigen inzicht van de docent worden meegegeven; schoolexamtoetsen (SE-toetsen of PTA-toetsen) worden niet meegegeven. De wettelijke bewaartermijn van SE-toetsen betreft een halfjaar na het behalen van het diploma.

6. Aantal toetsmomenten per dag en week

Er mogen niet meer dan zes toetsmomenten per week worden opgegeven met een maximum van twee per dag.

7. Gewenningsperiode klas 1

De eerste weken tot de herfstvakantie van het eerste leerjaar is de gewenningsperiode. Als leerlingen tijdens de gewenningsperiode een toets maken waar een onvoldoende op wordt gehaald, krijgen zij een herkansing aangeboden. Ze moeten immers wennen aan het voortgezet onderwijs (VO) en het vak. Onvoldoendes worden tijdens de gewenningsperiode niet in Magister gezet. De docent voert dan INH in in de cijferkolom in Magister.

8. Aan-/afwezigheid van leerlingen

De leerling maakt de toets op het opgegeven moment, tenzij er omstandigheden zijn die de leerling verhinderen om de toets te maken. In het geval van bijzondere omstandigheden dient een ouder/verzorger van de leerling de vakdocent voorafgaand aan het toetsmoment schriftelijk op de hoogte te stellen van deze bijzondere omstandigheid. Een leerling die op de dag van een toets aanwezig is op school kan in principe niet afgemeld worden voor een toets. De toets zal eerst gemaakt moeten worden. Bij een uitzonderlijke situatie meldt de leerling zich bij de bouwcoördinator. Deze beoordeelt of de leerling de toets deze dag nog kan maken of dat de leerling toestemming krijgt om zich af te melden. Voor onregelmatige afwezigheid bij een SE-toets geldt het schoolexamenreglement. Dit betekent dat er een 1,0 als definitief cijfer in Magister wordt ingevuld, omdat dit het laatst behaalde cijfer is.

9. Inhalen van toetsen

Het inhalen van toetsen gebeurt tijdens het inhaaluur, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn. Toetsen worden te allen tijde ingehaald onder toezicht van een docent. Het initiatief voor het inhalen van een toets ligt bij de docent. Het inhaalmoment wordt in Magister in de agenda van de leerling geregistreerd en in het cijferoverzicht genoteerd als INH (inhalen). Dit wordt door het juiste cijfer vervangen zodra de ingehaalde toets is beoordeeld.

10. Ongeoorloofd absent

Voor ongeoorloofd absent tijdens SE-toetsen treedt artikel 7 van het Examenreglement cvo-nwf Esdoorn en Forum 2023-2024 in werking. Voor alle andere toetsen geldt dat als een leerling ongeoorloofd afwezig is de docent een 1,0 in Magister invoert en de leerling, zijn/haar coach, en ouders/verzorgers op de hoogte brengt. Ook wordt hiervan een notitie in het logboek in Magister gezet.

11. Herkansen

Iedere leerling heeft het recht om elke periode één toets te herkansen. De herkansingsmomenten worden in het jaarrooster vastgelegd en gelden voor alle leerjaren. Tijdens dit herkansingsmoment kan een toets uit de betreffende en eerdere periode(s) worden herkanst. Een toets komt maar één keer voor een herkansing in aanmerking. Het herkansingscijfer telt.

12. Inleveren PO en plagiaat

Een PO wordt uitsluitend via de ELO in Magister ingeleverd. Indien een leerling een PO op een andere manier inlevert, wordt deze niet door de docent nagekeken. Geplagieerd werk kan niet worden beoordeeld. De docent gebruikt hiervoor de plagiaatscanner in Magister. In het geval van plagiaat dient de opdracht opnieuw te worden ingeleverd, totdat er geen sprake meer is van plagiaat, mits de uiterlijke inleverdatum niet is verstreken. Een docent bepaalt naar eigen inzicht wanneer er sprake is van plagiaat. Richtlijnen hiervoor zijn terug te vinden in het fraudeprotocol.

13. Bezwaar

Als de leerling het niet eens is met zijn SE-cijfer kan hij bezwaar maken bij de docent. Als een leerling het daarna nog niet eens is met de beoordeling, wordt door de teamleider een tweede corrector aangewezen. De eerste en tweede corrector komen de definitieve beoordeling overeen.

Slotbepaling

In alle gevallen waarin dit toetsprotocol, het PTO en PTA en het Examenreglement cvo-nwf Esdoorn 2023-2024 niet voorziet, beslist de directeur.